

До
председателя
на научното жури,
определено със
Заповед №1036/02.12.2021 г.
на ректора на
СА „Д. А. Ценов“
гр. Свищов

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по научната специалност „Финанси, парично обръщение кредит и
застраховка (финанси)“

изготвил становището: доц. д-р Ирена Маркова, научна специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (застраховане)“, член на катедра „Човешки ресурси и социална защита“ при УНСС – гр. София

автор на дисертационния труд: Борислав Красимиров Киров, докторант към катедра „Финанси“ при СА „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов по докторска програма „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (финанси)“

тема на дисертационния труд: Инвестиции в ипотечни облигации

Представям настоящето становище в качеството си на член на научно жури, избрано от факултетния съвет на факултет „Финанси“ с Протокол № 4/30.11.2021 г. и определено със Заповед № 1036 от 02 декември 2021 г. на ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов за провеждането на конкурс за „доктор“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (финанси)“. Декларирам, че през последните пет години не съм била в трудовоправни отношения със СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява едно задълбочено научно изследване в областта на ипотечното кредитиране в контекста на новата европейска правна рамка, свързана с регулирането и развитието на пазара на недвижими имоти, пазара на ипотечни кредити и инвестициите в ипотечни облигации. Авторът обосновава от една страна, необходимостта от постигане на финансова стабилност в банковия сектор с емисии на двойно обезпечени ипотечни/покрити облигации, което рефлектира върху стабилността на националната икономика и от друга – потребността от обезпечаване на интересите на инвеститори и

потребители на ипотечни кредити. Докторантът демонстрира сериозни познания относно правната уредба и съвременните международни стандарти, свързани с ипотечното кредитиране и инвестициите в ипотечни облигации, както и относно промените в международните банкови регулации.

Акцентът в изследването се поставя върху анализа на инвестиционния риск при отпускането на ипотечни кредити и вземането на управленски решения в условия на труболентност и несигурност на пазарната среда. На преден план докторантът извежда значението на комплексния финансов анализ на инвестиционната дейност в ипотечни облигации и изразява своето виждане относно използването на най-ефективните количествени методи за оценка на релацията „риск-възвращаемост“. Авторът определя трансферът на риска чрез застраховане като основен фактор за развитието на съвременното ипотечно кредитиране, който дава финансова сигурност както на кредитора, така и на кредитополучателя.

Дисертационният труд е разработен в обем от 174 стандартни страници, от които 164 страници са основен текст и 10 страници – приложения. Работата е структурирана, както следва: увод, три глави, заключение, библиографска справка и приложения. В основния текст на изследването са представени 9 таблици, 12 фигури и 24 формули. В края на труда са представени 7 приложения.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Във връзка със *съдържанието* на дисертационния труд се констатира висок професионализъм и знания на докторанта в теоретичните основи на ипотечното кредитиране и спецификата на дейността на кредитните институти. Докторантът демонстрира своите познания във връзка с законодателните, макроикономическите и организационните аспекти на инвестиционната дейност на инвеститорите в ипотични, респективно покрити облигации в България и в други страни.

По отношение на *структурата*, дисертационният труд се отличава с прецизност в представянето на точките в главите, които са подредени в логическа последователност и са с издържана формулировка на заглавията. Първите две глави съдържат по три основни точки, а трета глава, която включва практическата част на изследването, е с четири основни точки и логично е с по-голям обем. В *увода* на дисертацията са дефинирани акуратно предмета, обекта, целта и задачите на изследването и са представени прецизно методологията, апробацията и ограниченията на изследването.

Дисертацията се отличава с висок научен *стил* на изразяване и акуратно използване на специалната финансова терминология, както и формулния апарат.

По отношение на *методологията* на изследването, в разработката са използвани традиционни научноизследователски методи, като: историческия метод, сравнителния метод, индуктивния и дедуктивния метод, метода на анализа и синтеза, статистически метод, метода на наблюдението и други методи.

В дисертационния труд са използвани и цитирани голям брой фундаментални наши и чужди *литературни източници*, свързани с поставената тематика – общо 162 източника, посочени в библиографската Литературните източници под линия в основния текст на разработката са коректно цитирани.

В *заключението* се извеждат и обобщават основните изводи и постигнатите резултати от направеното в дисертационния труд теоретично и емпирично изследване на инвестициите в ипотечните облигации.

Авторефератът е в обем от 54 стандартни страници и отразява основните моменти и постигнати научноизследователски резултати от дисертационния труд. Представени са още: справка за основните приноси моменти, декларация за оригиналност и достоверност на дисертационния труд и списък на публикациите на докторанта.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационният труд на Борислав Красимиров Киров могат да се открият следните основни научни и научно-приложни приноси:

Първо. Проследяването на еволюцията на търговското и инвестиционното банкиране в световен мащаб е положителен момент в работата и стои в основата на по-нататъшното отправяне на препоръки от докторанта за стабилно развитие на ипотечното кредитиране и финансовата устойчивост на банките в България.

Второ. Изведена е ролята на държавния банков надзор в контекста на прилагането на новите европейски регулации, които засилват контрола върху банките и кредитните институти в европейските страни.

Трето. Направен е успешен опит за детайлен анализ на ипотечните кредити и на факторите, от които зависят лихвените проценти при ипотечното кредитиране. Направен е и задълбочен анализ на пазара на недвижими имоти и на индикаторите, характеризиращи неговото динамично развитие, като са обосновани аргументирано авторите изводи и обобщения.

Четвърто. В контекста на анализа на видовете отпускани ипотечни кредити в България е изведена ролята на международната регулаторна рамка Базел III за укрепване на финансовата стабилност на кредитните институти и е обосновано значението на антикризисните регулации от страна на регулаторните институции в страните-членки на ЕС за устойчивото развитие на финансовите пазари.

Пето. Представени са насоки за подобряване на инвестиционната политика на институционалните инвеститори при инвестиране в ипотечни и покрити облигации.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд

Предвид актуалността на проблематиката, включително поставянето на въпроси, свързани с инвестиционния риск и специфичните рискове на търговията с ипотечни

облигации, препоръката ми към докторанта е да разшири в бъдеще обхвата на научните си изследвания в областта на риск мениджмънта в банковата дейност.

Въпросът ми към докторанта е: ще се отразят ли представените законодателни промени, свързани с ипотечното кредитиране, в посока към усъвършенстване на взаимоотношенията между основните субекти на капиталовия пазар – кредитни институти, застрахователни компании, пенсионни, инвестиционни фондове и други?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд на докторант Борислав Красимиров Киров представлява едно актуално и задълбочено изследване в областта на ипотечното кредитиране и инвестициите в ипотечни облигации в България. Теоретичните познания на докторанта и практическата насоченост на дисертацията убедително проличават в емпиричната част на работата, където е изследвано влиянието на съвременните международни регулаторни стандарти върху пазара на ипотечни кредити и е направен прогностично-идентификационен анализ на риска и ползите за кредитните институции, след приемане на новата европейска законова рамка за покритите облигации.

Сериозността на научноизследователската работа на докторанта се доказва с неговите публикации, свързани с темата на дисертационния труд – общо 6 на брой самостоятелни публикации (една студия, една статия и четири научни доклада), с което са преизпълнени двойно минималните национални количествени изисквания за публикационна дейност за придобиване на ОНС „доктор“.

В заключение може да се констатира, че дисертационният труд притежава необходимите научни и научно-приложни приноси. Това ми дава основание с пълна убеденост да предложа на уважаемите членове научно жури да гласуват **за присъждане** на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение кредит и застраховка (финанси)“ на Борислав Красимиров Киров.

04.01.2022 г.
гр. София

Изготвил становището:
(доц. д-р Ир. Маркова)